

Vergaderjaar 2018–2019

31 765

Kwaliteit van zorg

Nr. 352

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 november 2018

Aanleiding

Waardig ouder worden is een breed gedragen maatschappelijke doelstelling. We maken ons hard voor goede zorg en ondersteuning voor onze ouderen, ook voor in de toekomst. Daarbij gaat het ook om de waardevolle rol die ouderen in onze samenleving vervullen. Op 8 maart 2018 heb ik met 42 partijen het Pact voor de Ouderenzorg gesloten (bijlage bij Kamerstuk 31 765, nr. 299). In het Pact is de brede ambitie voor de ouderenzorg verwoord: het doorbreken van eenzaamheid, goede zorg en ondersteuning thuis en voldoende aandacht voor alle bewoners in het verpleeghuis. Na 8 maart zijn de acties uit het Pact uitgewerkt in de drie programma's die ik in maart, april en juni 2018 heb gelanceerd: *Eén tegen Eenzaamheid* (bijlage bij Kamerstuk 29 538, nr. 252), *Thuis in het Verpleeghuis* (bijlage bij Kamerstuk 31 765, nr. 252) en *Langer Thuis* (bijlage bij Kamerstukken 31 765 en 34 104, nr. 326).

De brede oproep om mee te doen aan het Pact heeft er toe geleid dat het pact inmiddels zo'n 200 enthousiaste deelnemers heeft. Deelnemers die hun ervaringen, kennis en mogelijkheden in willen brengen voor de ouderenzorg. Niet alleen door mij, maar vooral door iedereen die hiermee bezig is. Op 11 oktober 2018 hebben we daar tijdens de *Parade Pact voor de Ouderenzorg* een start mee gemaakt. Samen met alle deelnemers wil ik een beweging voor de ouderenzorg creëren, gericht op waardig ouder worden. Een beweging waarbij ouderen zelf betrokken zijn. Een beweging waarin er ook aandacht is voor de positieve aspecten van ouder worden. Een beweging waar iedereen aan kan meedoen, want samen kunnen we de ondersteuning en zorg aan ouderen de aandacht geven die het verdient.

In deze brief informeer ik u over de voortgang van het Pact voor de Ouderenzorg. Over de voortgang op de drie programma's informeer ik u separaat, zo heeft u de voortgangsrapportage *Thuis in het Verpleeg-*

huishouding op 15 oktober 2018 ontvangen (bijlage bij Kamerstuk 31 765, nr. 345). Op 5 november 2018 stuurde ik u het *Plan van Aanpak Langer Thuis* (bijlage bij Kamerstukken 31 765 en 34 104, nr. 349), dat ik samen met partijen heb opgesteld. Daarover rapporteer ik medio 2019. Komende maand zal ik u ten slotte de voortgangsrapportage *Eén tegen Eenzaamheid* doen toekomen.

Pact: een beweging voor de ouderenzorg

Op 11 oktober 2018 heeft de brede eerste bijeenkomst met de deelnemers van het Pact plaatsgevonden, getiteld «*Parade Pact voor de Ouderenzorg*». Dit leverde een parade op van vele acties en initiatieven uit het hele land. De parade liet de potentie zien die er in de samenleving is om toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden. Niet alleen het kabinet zet zich met genoemde programma's hiervoor in, maar ook zorg- en welzijnsorganisaties, onderwijsinstellingen, tal van bedrijven en andere ondernemers.

Het doel van het Pact is om deze partijen (dichter) bij elkaar te brengen, zodat we daadwerkelijk impact hebben op het welzijn van ouderen.

De Parade laat zien dat het PACT een beweging is waar ruimte moet zijn voor een breed scala aan nieuwe ontmoetingen en initiatieven. Er zijn partijen die lokaal bezig zijn, bijvoorbeeld om het aanbod aan activiteiten voor ouderen uit te breiden. Daarbij kan worden gedacht aan lokale eetgelegenheden, moestuinen en kunst en cultuur. Er zijn ook partijen die – samen met ouderen – technologische ontwikkelingen «uitproberen» om langer thuis wonen te ondersteunen. Daarbij kan gedacht worden aan het initiatief van Brainport Eindhoven, de Coöperatie Slimmer Leven of Vitaal Thuis. In deze initiatieven werken zorgorganisaties, bedrijven en kennisinstellingen samen. Er zijn bestaande netwerken – groot en klein, landelijk of regionaal – die werken aan diverse thema's zoals wonen, voeding, palliatieve zorg, onderwijs of de vernieuwing van de verpleeghuiszorg. Er is inzet vanuit bedrijven, zoals Albert Heijn dat samen met Sensor aan de slag gaat met de vraag hoe de supermarkt kan helpen bij ontmoeting en structureel contact tussen mensen. VeiligheidNL werkt samen met zorgverzekeraar ONVZ, Phillips, PostNL en Nutricia aan valpreventie. En ik zie initiatieven die volop inzetten op de positieve aspecten van ouder worden, zoals «het Danspaleis» dat feesten voor ouderen organiseert en «Afterworknet» dat zich ervoor inzet om de wijsheid van ouderen te blijven benutten.

Op 11 oktober is al dit soort kennis uit bestaande initiatieven samengekomen en zijn bevindingen uitgewisseld. Daaruit zijn weer nieuwe ideeën gekomen om samen te werken. Zo hebben de ANWB en Resto Van Harte afgesproken te verkennen of zij de 3.000 mensen die minder mobiel zijn en zij helpen met de actie *ANWB AutoMaatje*, kunnen verbinden aan de diners die Resto van Harte organiseert. Zo werkt het Pact: het is een plek voor ontmoeting die leidt tot nieuwe verbindingen waarin er verschil voor ouderen wordt gemaakt. Daarbinnen zet de Nationale Coalitie Tegen Eenzaamheid zich meer gericht in voor het tegengaan van eenzaamheid.

De beweging van nieuwe partijen en de dwarsverbanden tussen de programma's versterken we door een thematische aanpak. Dat betekent dat we voor een bepaalde periode, in een kleinere groep van partijen gericht zullen werken aan een thema. We sluiten die periode af met een «Pact-top» waar de betrokken partijen hun ideeën pitchten en concrete acties neerzetten, waaraan partijen zich weer kunnen verbinden. Daarna start er een nieuwe ronde. Voor het bepalen van de thema's kijken we 1) naar wat er bij de deelnemers leeft en 2) waar dit de acties uit de programma's kan versterken. Terugkerende thema's zijn bijvoorbeeld de

verbinding tussen jong en oud en vitaliteit, waaronder voeding. Op die manier wil ik samen met de deelnemers bouwen aan het Pact als beweging die onze blik op de ouderenzorg kan verruimen en waarbinnen nieuwe samenwerking of ideeën kunnen ontstaan. We zullen ook ouderen zelf bij deze aanpak betrekken.

Naast deze thematische aanpak bouwen we verder aan de brede beweging van het Pact. Eén keer per jaar komen we samen met alle deelnemers, verwelkomen we nieuwe deelnemers en houden we elkaar scherp door kennis te delen. Op de website www.pactvoordeouderenzorg.nl gaan we voorbeelden inzichtelijk maken.

Raad van Ouderen

De betrokkenheid van ouderen bij de stappen die we zetten is van groot belang. Niet alleen vanuit de gedachte dat de zorg en ondersteuning daardoor beter aansluit op hun behoefte voor nu en later, maar ook omdat betrokkenheid laat zien wat de vitaliteit en de kracht van ouderen is in onze samenleving. BeterOud is een initiatief dat is ontstaan vanuit het Nationaal Programma Ouderen (NPO) en dat de afgelopen jaren heeft gebouwd aan ouderennetwerken in acht regio's. In die netwerken werken ouderen mee aan projecten en acties die door zorgorganisaties, gemeenten, verzekeraars, hogescholen en anderen worden opgepakt. Om ouderen actief te betrekken bij het Pact (en daarmee de uitvoering van de drie programma's) is vanuit BeterOud de Raad van Ouderen opgericht. Aan de Raad nemen elf ouderen deel. Dit zijn ouderen die grotendeels actief zijn in regionale ouderennetwerken en kunnen adviseren over de thema's eenzaamheid, langer thuis wonen en verpleeghuiszorg. Bij de verpleeghuiszorg komt hun ervaring voort uit hun deelname aan een cliëntraad en/of de situatie dat een naaste in het verpleeghuis woont.

De Raad zal mij en alle andere deelnemers aan het Pact de komende drie jaar advies geven en scherp houden. Door de verbinding te leggen met alle deelnemers van het Pact worden ook zij aangemoedigd, waar dat niet gebeurt, om ouderen lokaal en regionaal te betrekken. Uiteindelijk wordt dáár invulling gegeven aan de zorg en ondersteuning, dichtbij de mensen om wie het gaat.

Ik heb de Raad gevraagd om een eerste advies uit te brengen over de invulling van de campagne herwaardering van ouderen die in het Regeerakkoord (bijlage bij Kamerstuk 34 700, nr. 34) is opgenomen. Daarnaast zal ik de Raad vragen op de thema's van de drie programma's advies te geven. Naast de gevraagde adviezen zal de Raad van Ouderen ook ongevroegde adviezen uitbrengen. De Raad komt vier keer per jaar samen met VWS om de adviezen te bespreken. Ik zal u gedurende het jaar informeren over de adviezen en de opvolging daarvan.

Campagne herwaardering van ouderen

Ouder worden komt niet alleen met gebreken, maar komt ook met veel geluk en wijsheid die niet verloren mogen gaan. Dit heb ik op 11 oktober 2018 bij veel van de deelnemers van het Pact ook teruggehoord. Het gaat over de manier waarop we naar ouder worden kijken en hoe we dat waarderen. Door alleen de kwetsbare kanten te zien en te benadrukken, plaatsen we ouderen op afstand, hoewel veel ouderen nog midden in de samenleving staan. Ze passen op hun kleinkinderen, zetten zich in bij verenigingen in allerlei type functies, zijn mantelzorgers en willen hun ervaringen meegeven aan volgende generaties. Ik zie dat het beeld van ouderen in sommige opzichten al in positieve zin aan het veranderen is. Er is steeds meer aandacht voor de dromen die ouderen nog hebben.

Ik ben voornemens in het voorjaar van 2019 met de campagne herwaardering van ouderen te starten. Ik wil samen met ouderen bespreken hoe we met deze campagne het beste recht kunnen doen aan wat ouder worden betekent en wat we als samenleving kunnen doen om dit een goede plek te geven.

Tot slot

Ruim een half jaar geleden zijn we gestart met een groep van 42 deelnemers. Inmiddels zijn we met zo'n 200 deelnemers, is de Raad van Ouderen opgericht en werken we op veel verschillende plekken in het land aan betere ouderenzorg. Dat geeft energie. Ik hoop dat dit aantal nog verder groeit, er vernieuwende ideeën ontstaan en dat de energie die vrijkomt het verschil maakt voor ouderen.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
H.M. de Jonge